

טיטו, יוסיפ ברוז (1892-1980)

(Josip Broz Tito). מנהיג, מדינאי ומצביא (מארשאל) יוגוסלוי. ט' היה מזכיר המפלגה הקומוניסטית היוגוסלווית מ-1937 עד מותו, במלחמת-העולם השנייה היה מנהיג תנועת הפרטיזנים בארצו, ב-1945 נהיה לראש-הממשלה ומ-1953 היה נשיא ארצו. ט' נולד בכפר קומרובץ (Kumrovec) שבקרואטיה. כבר בצעירותו היה פעיל באיגודים המקצועיים של פועלי המתכת. במלחמת-העולם הראשונה, בהיותו חייל בצבא אוסטריה-הונגריה, נפל בשבי הרוסים, וב-1917 הצטרף לצבא האדום. ב-1920 חזר למולדתו, וב-1928-1934 היה כלוא בשל פעילותו הקומוניסטית. אחרי שיחרורו היה פעיל הקומינטרן (האינטרנציונל הקומוניסטי). ב-1937 נבחר למזכיר כללי של המפלגה הקומוניסטית היוגוסלווית, שמאז 1920 פעלה במחתרת.

בתחילת יולי 1941, זמן קצר לאחר פלישת הגרמנים לברית-המועצות ושלושה חודשים לאחר שכבשו את יוגוסלוייה, פרץ בסרביה מרד עממי נגד הכובשים. בתוך זמן קצר הצליחו הקומוניסטים, בהנהגת ט', להתייצב בראש המרד, ובהדרגה התפשט המרד על-פני כול המדינה ובכול אזורי הכיבוש. ט' ואנשיו הצליחו, בתנאי מאבק קשים ביותר, ללכד כוח גדול (200,000-300,000), לוחמים הקרויים הפרטיזנים (ראה פרטיזנים), ובשיא המאבק, מ-1943, העסיקו הפרטיזנים של ט' כ-20 אוגדות של הגרמנים.

בעת המלחמה, ובשנים הרבות שבהן הנהיג את ארצו, הפך ט' לאחד המדינאים הבולטים בעולם. בעת המלחמה בגרמנים הורה ט' לאנשיו לסייע ליהודים שניסו להימלט מהגרמנים וממשתפי-פעולה עמהם. יחסו החיובי ליהודים ולציונות באותה עת התבטא בסיוע שהושיטה יוגוסלוייה בתחום ההעפלה והרכש הצבאי בשנות המאבק ולפני קום מדינת ישראל. ספרו Vojnadjela (באנגלית Military Works) הופיע ב-1961.